

Міністерство освіти і науки України
Жовтоводський промисловий фаховий коледж
Дніпровського національного університету ім. О. Гончара
Циклова комісія електротехнічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

_____ А.І. Кондратенко

«___» _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 14 «Електрична інженерія»

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність: 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

(шифр і назва спеціальності)

РОБОЧА ПРОГРАМА _____ Безпека життєдіяльності _____ для студентів

за галузю знань 14 «Електрична інженерія», спеціальністю 141
«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».

РОЗРОБНИК: Кондратенко А.І., викладач спеціальних дисциплін, спеціаліст
вищої категорії

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії електротехнічних
дисциплін

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова циклової комісії _____ П.М. Науменко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 14 «Електрична інженерія»	Нормативна		
Модулів – 2	Спеціальність: 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	Рік підготовки		
Змістових модулів – 2		-й	3-й	-й
Індивідуальне науково- дослідне завдання ___-___		Семестр		
Загальна кількість годин –60		-й	5-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента –2	Освітньо- кваліфікаційний рівень: Молодший спеціаліст	Лекції		
		год.	24 год.	год.
		Практичні		
		год.	4 год.	год.
		Семінарські		
		год.	2 год.	год.
		Лабораторні		
		год.	2 год.	год.
		Самостійна робота		
		год.	28 год.	год.
		Індивідуальні завдання:		
		-		
Вид контролю:				
КР		Диф. залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентами компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками для вирішення професійних завдань з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

Засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності» майбутні молодші спеціалісти повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу об'єкта господарювання в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» молодші спеціалісти повинні мати такі головні загальнокультурні та професійні компетенції.

Загальнокультурні компетенції охоплюють:

- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

виробничо-технологічна діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;

- вміння оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;

організаційно-управлінська діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки;
- знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;
- вміння забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;

проектно-конструкторська діяльність:

- вміння ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднайти шляхи відвернення їхньої вражаючої дії використовуючи імовірнісні структурно-логічні моделі;
- вміння оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати нормативно-організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації технологічного обладнання та попередження виникнення надзвичайних ситуацій;

педагогічно-консультативна діяльність:

- обґрунтування та методичне забезпечення проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій;
- вміння надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у надзвичайних ситуаціях;

контрольно-консультативна діяльність:

- оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями і показниками та надавати консультації працівникам організації (підрозділу) щодо підвищення його рівня;
- здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії вражаючих факторів;

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності у навколишньому середовищі

Тема 1. БЖД, як наука. Основні поняття та визначення в БЖД, Класифікація небезпек.

Історичні передумови виникнення БЖД, як науки. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Культура безпеки як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Класифікація небезпек.

Тема 2. Методологічні основи БЖД, ризик, як оцінка небезпеки, управління ризиком. Концепція прийнятного ризику.

Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Ризик, методи розрахунку величини ризику, ступені прийнятності величини ризику. Концепція прийнятного ризику. Головні етапи кількісного аналізу та оцінки ризику. Методичні підходи до визначення ризику. Статистичний метод. Метод аналогій. Експертні методи оцінювання ризиків.

Тема 3. Надзвичайні ситуації та їх класифікація

Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.

Тема 4. Небезпечні геологічні, метеорологічні та гідрологічні явища та процеси, характеристика їх проявів та вражаючих факторів.

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, карст, осідання ґрунтів над гірничими виробками, зсув, обвал, ерозія ґрунту. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки та навколишнє середовище.

Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ: сильного вітру, урагану, смерчу, шквалу, зливи, сильної спеки, морозу, снігопаду, граду, ожеледі.

Небезпечні гідрологічні процеси і явища: підтоплення, затоплення повеневими або паводковими водами, талими водами та в поєднанні з підняттям ґрунтових вод, підтоплення внаслідок затору льоду, вітрові нагони. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки.

Тема 5. Пожежі у природних екосистемах.

Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.

Тема 6. Біологічні небезпеки та їх вражаючі фактори.

Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика

особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин.

Тема 7. Регіональний комплекс природних загроз. Запобігання природним небезпекам на об'єктах господарювання.

Регіональний комплекс природних загроз. Методи виявлення їхніх вражаючих факторів, номенклатура та одиниці виміру. Комплекс заходів з запобігання природних НС та організації дій щодо усунення їхніх негативних наслідків

Тема 8. Техногенні небезпеки, їх класифікація та вражаючі фактори. Виробничі аварії, їх рівні.

Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за походженням та механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.

Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Втрати міцності, деформації, провали і руйнування будівель та споруд. Пошкодження енергосистем, інженерних і технологічних мереж.

Тема 9. Небезпечні події на транспорті та комунікаціях. Гідродинамічні об'єкти та небезпеки, з ними пов'язані.

Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами.

Тема 10. Гідродинамічні об'єкти та небезпеки, з ними пов'язані.

Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій). Хвиля прориву та її вражаючі фактори. Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів гідродинамічної небезпеки.

Тема 11. Небезпека пожеж та вибухів, причини та класифікація пожеж, основи пожежної безпеки.

Загальні поняття про основи теорії розвитку та припинення горіння. Етапи розвитку пожежі. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища. Класифікація об'єктів за їхньою пожежовибухонебезпекою. Показники пожежовибухонебезпеки речовин і матеріалів. Законодавча база в галузі пожежної безпеки. Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій, Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки.

Тема 12. Радіаційна безпека. Дія радіації на організм, способи захисту.

Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами. Фази аварій та фактори радіаційного впливу на людину. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення. Нормування радіаційної безпеки. Рівні втручання у разі радіаційної аварії.

Тема 13. Чорнобильська катастрофа, причини та наслідки. Зонування забрудненої території.

Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів атомної енергетики. Чорнобильська катастрофа: події, факти, цифри. Категорії зон радіоактивно забруднених територій внаслідок аварії на ЧАЕС. Режими захисту населення. Захист приміщень від проникнення радіоактивних речовин.

Тема 14. Класифікація небезпечних хімічних речовин. Особливості аварій на хімічно небезпечних об'єктах.

Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною небезпекою. Типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах та вимоги до їхнього розміщення і розвитку.

Тема 15. Захист територій і приміщень від хімічного зараження. Прилади дозиметричного і хімічного контролю.

Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів. Організація дозиметричного й хімічного контролю.

Тема 16. **Лабораторна робота №1** Вивчення конструкції та порядку використання побутових дозиметричних приладів

Тема 17. Види та характеристика соціально-політичних небезпек. Причини та види тероризму. Протидія його проявам.

Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадання зброї та небезпечних речовин з об'єктів їхнього зберігання, використання, перероблення або під час транспортування. Класифікація об'єктів щодо забезпечення захисту від терористичних дій. Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства.

Тема 18. Психологічна надійність людини, поведінка людини в натовпі

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Види напруження. Психотипи за реакцією людей на небезпеку.

Професії підвищеного ризику. Психофізіологічний вплив оточення на людину. Основи підвищення психофізіологічної стійкості кадрів до професійних небезпек.

Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що стійко або тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку.

Тема 19. Соціальні небезпеки - злочинність, корупція, шкідливі звички.

Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Зростання злочинності як фактор небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Шкідливі звички,

Тема 20. Комбіновані небезпеки - алкоголізм, наркоманія, соціальні хвороби.

Соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія - причини цих соціальних явищ, негативні наслідки, шляхи боротьби.

Тема 21. **Практична робота №1** *Визначення типу темпераменту людини та його впливу на поведінку при НС*

Тема 22. Ризик - орієнтований підхід до побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, які охоплюють людину (керівник, оператор, персонал, населення), об'єкти техносфери та природне середовище. Індивідуальний та груповий ризик.

Застосування у розрахунках ризику імовірнісних структурно-логічних моделей. Визначення базисних подій. Ідентифікація ризику. Розробка ризик-стратегії з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків. Вибір методів (відмова від ризиків, зниження, передача і ухвалення) та інструментів управління виявленим ризиком.

Тема 23. **Практична робота №2** *Побудова імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС*

Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності у надзвичайних умовах

Тема 24. Менеджмент безпеки, управління безпекою життєдіяльності.

Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні з урахуванням правового статусу і повноважень органів влади. Превентивні та ситуаційні норми: експертиза, ліцензування, сертифікація, аудит; підвищення технологічної безпеки виробничих процесів та експлуатаційної надійності об'єктів, підготовка об'єктів економіки і систем життєзабезпечення до роботи в умовах НС. Компенсаційні та регламентні норми: пільги, резервування джерел постачання, матеріально-технічних і фінансових ресурсів, страхування, спеціальні виплати, норми цивільної, адміністративної відповідальності та процедури їхнього застосування.

Загальні функції управління пов'язанні з прогнозуванням, плануванням, регулюванням, координацією і контролем. Управлінське рішення, його сутність, правове, організаційне, інформаційне та документальне забезпечення. Інформаційна підтримка та процедурне забезпечення прийняття й реалізації рішень пов'язаних з усуненням загрози виникнення НС або реагуванням на НС та організації ліквідування її наслідків.

Тема 25. Система запобігання і реагування на НС. Організація ЦЗ населення і територій.

Структура та завдання Єдиної державної системи цивільного захисту. Режими функціонування ЄДСЦЗ. Сили та засоби, що використовуються для вирішення завдань ЦЗ населення та територій. Організація ЦЗ об'єкта господарювання.

Тема 26. Правове забезпечення захисту населення при НС.

Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС, процеси її функціонування і розвитку, регламентацію режимів запобігання і ліквідації НС. Загальні норми законодавства, підзаконних актів, стандарти і технічні умови, технічні і адміністративні регламенти, що регламентують принципи і механізми регулювання безпеки, зниження ризиків і пом'якшення наслідків НС.

Тема 27. Інформування населення про НС, оперативне управління силами і засобами, пункти управління.

Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дії в цих умовах.

Сутність і особливості оперативного управління за умов виникнення НС. Міські, заміські, запасні та пересувні пункти управління в НС. Спеціально уповноважений керівник та штаб з ліквідації НС. Сили і засоби постійної готовності.

Тема 28. Організація рятувальних та невідкладних робіт, їх мета і характеристика.

Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Техніка, що застосовується при ліквідації наслідків НС. Склад та завдання угруповання сил першого, другого ешелонів та резерву. Організація взаємодії сил при проведенні аварійно-рятувальних робіт та основних видів забезпечення у зоні НС.

Тема 29. Карантинні та протиепідемічні заходи. Дезактивація, дегазація, дезінфекція.

Здійснення карантинних та інших санітарно-протиепідемічних заходів. Технічні засоби і способи проведення дезактивації, дегазації та дезінфекції території, техніки, транспорту, будівель, приміщень, одягу, взуття і засобів захисту, продовольства, води, продовольчої сировини і фуражу. Дезактивуючи, дегазуючи та дезінфікуючи розчини.

Тема 30. Семестрова контрольна робота

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лек.	пр., сем.	лаб.	конт.	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності у навколишньому середовищі						
Тема 1. БЖД, як наука. Основні поняття та визначення в БЖД, Класифікація небезпек.	2	2				
Тема 2.Методологічні основи БЖД, ризик, як оцінка небезпеки, управління ризиком. Концепція прийняттого ризику.	2	2				
Тема 3. Надзвичайні ситуації та їх класифікація.	2					2
Тема 4. Небезпечні геологічні, метеорологічні та гідрологічні явища та процеси, характеристика їх проявів та вражаючих факторів	2	2				
Тема 5. Пожежі у природних екосистемах.	2					2
Тема 6. Біологічні небезпеки та їх вражаючі фактори	2					2
Тема 7. <i>Регіональний комплекс природних загроз. Запобігання природним небезпекам на об'єктах господарювання. (семінар)</i>	2		2			
Тема 8. Техногенні небезпеки, їх класифікація та вражаючі фактори. Виробничі аварії, їх рівні.	2	2				
Тема 9. Небезпечні події на транспорті та комунікаціях.	2					2
Тема 10. Гідродинамічні об'єкти та небезпеки, з ними пов'язані .	2					2
Тема 11. Небезпека пожеж та вибухів, причини та класифікація пожеж, основи пожежної безпеки.	2	2				
Тема 12. Радіаційна безпека. Дія радіації на організм, способи захисту.	2	2				
Тема 13. Чорнобильська катастрофа, причини та наслідки. Зонування забрудненої території.	2					2

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Тема 14. Класифікація небезпечних хімічних речовин. Особливості аварій на хімічно небезпечних об'єктах.	2	2				
Тема 15. Захист територій і приміщень від хімічного зараження. Прилади дозиметричного і хімічного контролю.	2					2
Тема 16. <i>Лабораторна робота №1</i> Вивчення конструкції та порядку використання побутових дозиметричних приладів	2			2		
Тема 17. Види та характеристика соціальних та соціально-політичних небезпек. Причини та види тероризму. Протидія його проявам.	2	2				
Тема 18. Психологічна надійність людини, поведінка людини в натовпі.	2					2
Тема 19. Соціальні небезпеки - злочинність, корупція, шкідливі звички.	2					2
Тема 20. Комбіновані небезпеки - алкоголізм, наркоманія, соціальні хвороби.	2					2
Тема 21. <i>Практична робота №1</i> Визначення типу темпераменту людини та його впливу на поведінку при НС	2		2			
Тема 22. Ризик-орієнтований підхід до побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	2	2				
Тема 23. <i>Практична робота №2</i> Побудова імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	2		2			
Разом за змістовим модулем 1	46	18	6	2		20
Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності у надзвичайних умовах						
Тема 24. Менеджмент безпеки, управління безпекою життєдіяльності.	2					2
Тема 25. Система запобігання і реагування на НС. Організація ЦЗ населення і територій.	2	2				
Тема 26. Правове забезпечення захисту населення при НС	2					2
Тема 27. Інформування населення про НС, оперативне управління силами і засобами, пункти управління.	2	2				
Тема 28. Організація рятувальних та невідкладних робіт, їх мета і характеристика.	2					2

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Тема 29. Карантинні та протиепідемічні заходи. Дезактивація, дегазація, дезінфекція.	2					2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>12</i>	<i>4</i>				<i>8</i>
Тема 30. Семестрова контрольна робота.	2				2	
Усього годин	60	22	6	2	2	28

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 7. Регіональний комплекс природних загроз. Запобігання природним небезпекам на об'єктах господарювання.	2

6. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 21. Визначення типу темпераменту людини та його впливу на поведінку при НС	2
2	Тема 23. Побудова імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	2
Разом		4

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 16. Вивчення конструкції та порядку використання побутових дозиметричних приладів	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 3. Надзвичайні ситуації та їх класифікація.	2
2	Тема 5. Пожежі у природних екосистемах.	2
3	Тема 6. Біологічні небезпеки та їх вражаючі фактори	2
4	Тема 9. Небезпечні події на транспорті та комунікаціях.	2
5	Тема 10. Гідродинамічні об'єкти та небезпеки, з ними пов'язані .	2

6	Тема 13. Чорнобильська катастрофа, причини та наслідки. Зонування забрудненої території.	2
7	Тема 15. Захист територій і приміщень від хімічного зараження. Прилади дозиметричного і хімічного контролю.	2
8	Тема 18. Психологічна надійність людини, поведінка людини в натовпі.	2
9	Тема 19. Соціальні небезпеки - злочинність, корупція, шкідливі звички.	2
10	Тема 20. Комбіновані небезпеки - алкоголізм, наркоманія, соціальні хвороби.	2
11	Тема 24. Менеджмент безпеки, управління безпекою життєдіяльності	2
12	Тема 26. Правове забезпечення захисту населення при НС	2
13	Тема 28. Організація рятувальних та невідкладних робіт, їх мета і характеристика.	2
14	Тема 29. Карантинні та протиепідемічні заходи. Дезактивація, дегазація, дезінфекція.	2
Разом		28

9. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено виконання індивідуальних завдань

10. Методи навчання

Лекції, бесіди, діалог, робота в групах, мозковий штурм, практичні роботи, лабораторні роботи, розрахунково-графічна робота.

11. Методи контролю

Знання студентів оцінюються за наступними напрямками:

- опитування на заняттях;
- участь в семінарському занятті;
- тестовий чи письмовий контроль ж кожного змістовного модулю;
- оцінювання виконання практичних та лабораторних робіт;
- оцінювання виконання розрахунково-графічної роботи;
- написання контрольної роботи (семестрової);

12. Засоби діагностики успішності навчання

Засобами діагностики успішності навчання студентів є захист лабораторної та практичних робіт на основі контрольних запитань наведених у методичних вказівках до їх виконання; опитування за контрольними запитаннями, що наведені в методичних вказівках до самостійного вивчення дисципліни, проведення поточних контрольних робіт, які забезпечені комплектами завдань, проведення семестрової контрольної роботи.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

1. Оцінювання усних відповідей.

Усне опитування є одним з основних способів перевірки знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. При оцінюванні відповіді студента потрібно керуватися такими критеріями:

- повнота і правильність відповіді;
- ступінь усвідомленості і розуміння вивченого;
- мовне оформлення відповіді.

Відповідь студента має бути зв'язною, викладеною у логічній послідовності, виявляти його вміння застосовувати визначення, правила у конкретних випадках.

Оцінка "5" ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно викладає вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці і наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;

викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.

Оцінка "4" ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й оцінка "5", але допускає деякі помилки, та поодинокі недоліки в послідовності викладення матеріалу і мовному оформленні.

Оцінка "3" ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даного розділу чи теми, але :

викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил і визначень;

не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;

викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні.

Оцінка "2" ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідного розділу чи теми, допускає у формулюванні правил, визначень помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Також оцінка "2" ставиться, якщо студент виявляє повне незнання чи нерозуміння матеріалу.

Позитивна оцінка ("5", "4", "3") ставиться не тільки за одноразову відповідь (коли на перевірку знань студента відводиться певний час), а й за суму відповідей, даних студентом протягом заняття.

2. Оцінювання письмових навчальних робіт

Студенти виконують різні навчальні роботи з предмету: практичні, розрахункові, різні види контрольних робіт, тощо.

При оцінюванні письмових навчальних робіт враховується:

- ступінь самостійності студентів;
- етап навчання;
- обсяг роботи.

При оцінюванні виконання письмового завдання рекомендується керуватися такими критеріями:

Оцінка „5” ставиться, якщо правильно виконано усі завдання.

Оцінка „4” ставиться, якщо правильно і повно виконано не менш як $\frac{3}{4}$ завдання.

Оцінка „3” ставиться, якщо правильно виконано не менш як половина завдань.

Оцінка „2” ставиться, якщо виконано менш як половина завдань, або не виконано жодного завдання.

3. Виведення залікових оцінок

За семестр виставляється залікова оцінка. Вона є єдиною й узагальнено відображає підготовку студента з предмету: засвоєння теоретичного матеріалу, володіння вміннями та навичками.

Залікову оцінку не можна виводити механічно, як середнє арифметичне попередніх оцінок.

Вирішальною у її визначенні слід вважати фактичну підготовку студента за всіма показниками на час виведення цієї оцінки. Але, щоб стимулювати серйозне ставлення студентів до занять протягом усього семестру, при виведенні залікової оцінки необхідно враховувати результати поточної успішності (оцінки за усні відповіді, навчальні роботи та рівень виконання контрольних робіт).

При виведенні залікової оцінки перевага надається оцінкам, що відображають оволодіння студентом практичними навичками і вміннями. Тому залікова оцінка не буде позитивною, якщо протягом семестру більшість самостійних, практичних, контрольних робіт оцінювалась на „2”.

13. Методичне забезпечення

1. Збірник інструкцій для виконання практичних та лабораторних робіт з предмету «Безпека життєдіяльності» та семінарського заняття.

2. Методичний комплект «Самостійна робота студентів з предмету «Безпека життєдіяльності».

3. Перелік питань до семестрової контрольної роботи.

14. Рекомендована література

1. Безпека життєдіяльності: підручник./О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко та ін. –К.: «Центр учбової літератури», 2013.

2. Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний. Безпека життєдіяльності, К. „Каравела”, Львів „Новий світ - 2000”, 2001

3. В.С. Джигирей, В.Ц. Жидецький. Безпека життєдіяльності, Львів, Афіша, 2000

4. В.М. Лапін. Безпека життєдіяльності людини, -К.: Знання, 1999.

5. М.І. Стеблюк Цивільна оборона: Підручник. - К.: Знання, 2006.

6. І.П. Пістун, Ю.В. Кіт. Практикум з БЖД, Суми, Університетська книга, 2000

7. Д.В. Зеркалов Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. –К.: Основа, 2011 (Електронний підручник)

15. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
2. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
3. Державна служба з надзвичайних ситуацій <http://www.mns.gov.ua/>.
4. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації <http://www.100top.ru/news/> (російською мовою).
5. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.eriukrtel.net/index.htm>.